

ØVRE EIKER
KOMMUNE

Ett lag for god oppvekst

HELHETLIG INNSATS - FAMILIEHJELPA

Rutiner for arbeid med barn, unge og familier i Øvre Eiker kommune

Innholdsliste

Innholdsliste.....	2
1. Ett lag for god oppvekst - helhetlig innsats for barn, unge og familier	3
1.2 Bakgrunn.....	3
1.3 Prosjektet «Helhetlig innsats for barn, unge og familier»	4
2 Skisse til arbeidsmodell – helhetlig innsats, familiehjelpa.....	4
2.1. Prinsipper	4
2.2. Modell for helhetlig innsats - familiehjelpa	6
2.3 Begreper som skal være en del av et felles språk.....	7
2.4. Henvendelser ved behov for veiledning i arbeid med barn og unge.....	8
2.5. Hva kan ansatte gjøre?.....	9
3. Implementering	10
4. Evaluering av bruk av arbeidsmodellen	11
Vedlegg.....	12

1. Ett lag for god oppvekst - helhetlig innsats for barn, unge og familier

Til ansatte som jobber med barn, unge og deres familier i Øvre Eiker kommune

I dette dokumentet finner du mål og rutiner for hvordan vi arbeider sammen med familier som kan trenge kommunale støttetjenester. Alle barn har krav på en god oppvekst. Vi må innrette våre ressurser og våre arbeidsmetoder slik at det ligger best mulig til rette for en god oppvekst for barn og unge.

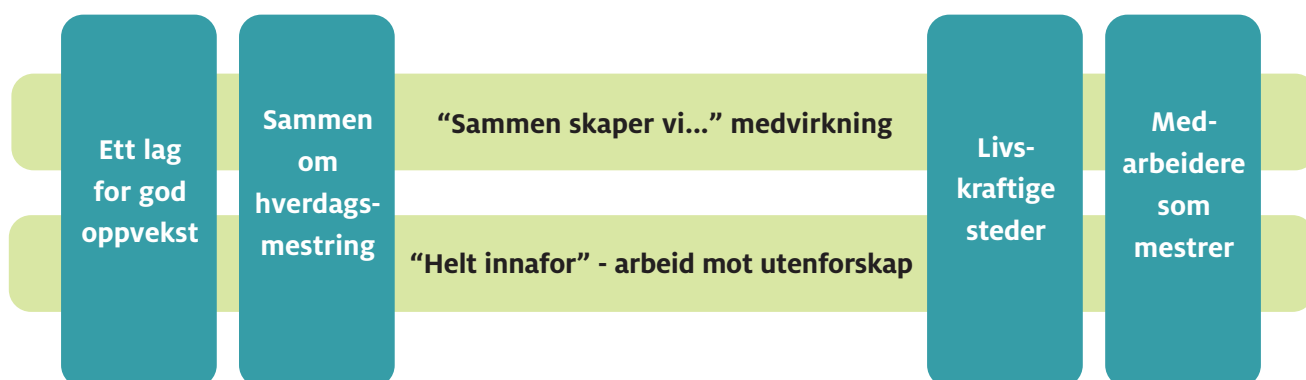
Det beste forbyggende arbeidet skjer gjennom et godt familieliv, trygge omsorgspersoner, et godt oppvekstmiljø og gode tjenester. Forebyggende arbeid handler også om å hindre negativ påvirkning på barn og unges oppvekstsvilkår. Gode forebyggende tiltak utvikler vi best når barnet selv, familien, nærmiljøet og kommunale tjenester samarbeider.

De aller fleste barn utvikler seg på en god måte i samsvar med egne forutsetninger. Noen barn vil trenge noe ekstra i kortere eller lengre perioder. Øvre Eiker kommune vil at støttetjenestene skal komme tidlig på banen og slik redusere store utfordringer for barnet og familien senere i livet. For å få dette til må vi samarbeide tett med familiene, og det må være lav terskel for å ta kontakt.

Dette dreier seg om hvordan vi i praksis realiserer strategien «Ett lag for god oppvekst».

1.2 Bakgrunn

Kommunestyret vedtok den 12.12.2018, i sak 179/18, «Overordnet strategidokument for «Ett lag for god oppvekst 2019-2022». Strategidokumentet bygger på gjeldende kommuneplan, satsingsområder i økonomiplan, illustrert med denne figuren:

Gjennomgående for alt kommunen gjør er arbeidet mot utenforskap – «Helt innafor» og kommunes visjon, «Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker». Strategien «Ett lag for god

oppvekst» beskriver hva en god oppvekst er, foreldreansvaret, nærmiljøets bidrag og kommunale tjenesters ansvar. Alle ansattes innsats bidrar til at vi kan kalle oss «ett lag».

Andre sentrale dokumenter i et felles, helhetlig arbeid for å hindre utenforskap er:

- «Livskraftig sammen», kommunens strategi for medvirkning og samskaping.
- «Innovasjonsplakaten» fra kommunens innovasjonsstrategi. Denne sier hva som skal kjennetegne kommunens innovasjons- og utviklingsarbeid.
- Kommunens årlige økonomiplan.

Vi vet det er noen grunnleggende behov som bør være på plass for at den enkelte familie og som påvirker barn og unges oppvekstsvilkår. Det viktigste er varme og kjærlige omsorgspersoner med gode relasjoner til barn og unge. I tillegg kommer noen andre viktige forhold. For eksempel betyr en trygg bolig svært mye for barns oppvekst. Et annet eksempel er hva foreldrenes tilknytning til arbeidsmarkedet betyr for barnas behov for sosialhjelp som voksne. Et siste eksempel her er at vi vet at god oppfølging av barn og unge som av ulike grunner sliter, kan være avgjørende for mestring senere i livet.

1.3 Prosjektet «Helhetlig innsats for barn, unge og familier»

Dette dokumentet er utarbeidet på grunnlag av et prosjekt gjennomført i Øvre Eiker kommune. Målet med arbeidet er å sikre tidlig og helhetlig innsats for barn, unge og familier. På denne måten kan vi bidra til at folkehelsen for innbyggerne i kommunen utvikler seg i en positiv retning, til beste for den enkelte og for samfunnet. Dette er langsiktig og svært viktig arbeid!

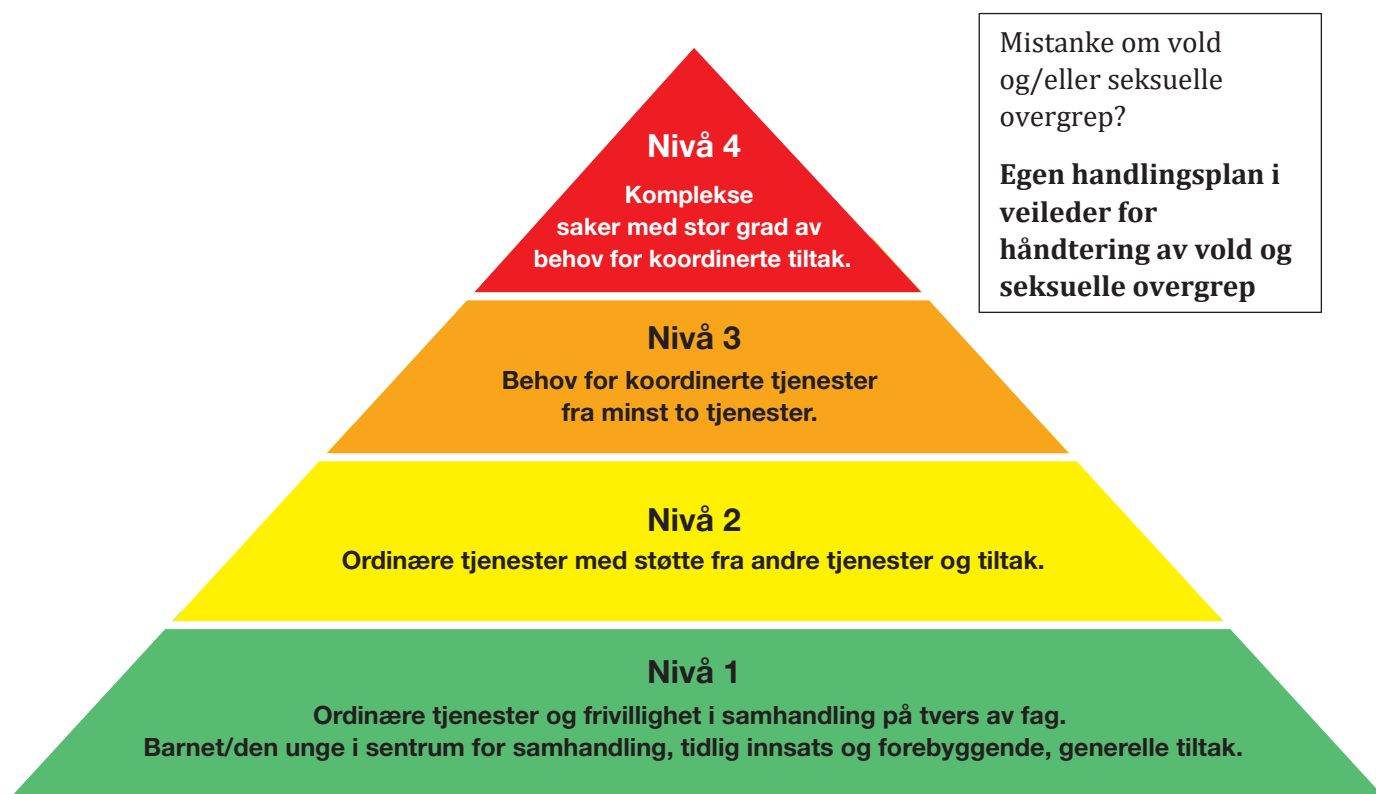
2 Skisse til arbeidsmodell – helhetlig innsats, familiehjelpa

2.1. Prinsipper

Overordnede prinsipper i felles arbeidsmåte:

- Barnet/den unge/familien i sentrum for arbeidet, de behov de beskriver, skal være utgangspunktet for tiltak.
- Barnet/den unge/familien eier problemet/utfordringene og må også eie løsningene som blir valgt.
- Ansatte skal snakke med den det gjelder først, dersom de bekymrer seg for et barn. Unntaket er ved mistanke om vold og overgrep. Egen veileder er utarbeidet for ansatte ved mistanke om vold og overgrep. Kommunen etablerer «én dør inn» til de som trenger hjelp ut over ordinære tilbud. Her kan foreldre og ansatte ta kontakt for å få hjelp til veien videre.

Arbeidsmodellen er illustrert i figuren som følger. De aller fleste barn og unge vil bare ha behov for tjenester og tilbud på «grønt» nivå. Men noen barn/unge/familier vil trenge tjenester på alle nivåer. Arbeidsmodellen handler om at familien får riktige tjenester til riktig tid. Barnet/familien må forstå sine egne utfordringer og delta aktivt i valg av tiltak, i samarbeid med tjenestene.

I dette dokumentet har vi delt tjenestebehovet på fire nivåer, illustrert med hver sin farge. De fire nivåene er beskrevet under.

Nivå 1 – Gode ordinære tjenester er det beste forbyggende arbeidet. En god barnehage og skole kan kompensere for risikofaktorer i familien og oppvekstmiljøet. Strategidokumentet «Ett lag for god oppvekst» har et kapittel med forventninger til ansatte, se eget vedlegg. Inkludering er et overordnet prinsipp som alle ansatte skal gjøre sitt ytterste for å bidra til. I det daglige kan dette for eksempel bety samarbeid med familien og andre tjenester m.m. Skolene har helsesykepleier og PP-rådgivere tilstede på skolene som kan bistå i samarbeidet. De fleste barn er også med i frivillig eller kommunalt drevne aktivitetstilbud, som også er viktig for deres hverdag.

Nivå 2 – Hver enkelt barnehage og grunnskole skal organisere arbeidet sitt slik at barnet/familien som trenger noe mer enn det ordinære, skal få sine behov vurdert i et flerfaglig samarbeid rundt barnet. Ledelsen ved barnehagen eller skolen leder møtene med familien, og familien bestemmer hvem som møter i tillegg til ansatte som til vanlig jobber med barnet. Andre ansatte i barnehagen eller på skolen, helsesykepleier, PP-rådgiver og barnevernskonsulent kan også trekkes inn.

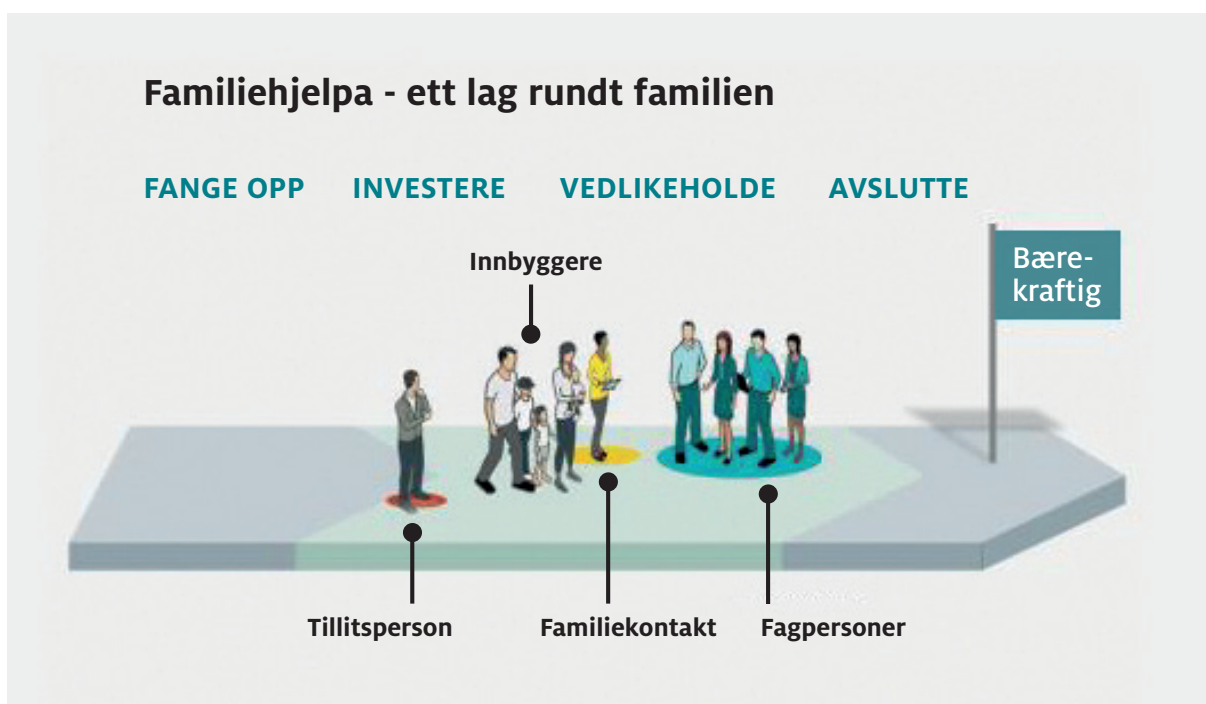
Nivå 3 – Dersom saken eller situasjonen er sammensatt og/eller utvikler seg i negativ retning, skal det vurderes, sammen med foreldre og barnet/den unge, om det skal kobles på en familiekontakt som «holder i saken» og som følger barnet/familien tett på veien videre. Denne personen skal være en døråpner mot andre tjenester i kommunen. Familiekontakten skal ha dialog med familien frem til det er avtalt at en annen person overtar ansvaret, eller at saken blir avsluttet. Når familiene ønsker det, skal også frivillige og kommunale aktivitetstilbud bli

involvert. Barn og unge med rett til individuell plan (IP) vil høre til på nivå 3, eventuelt på nivå 4. IP-koordinator bør være samme person som familiekontakten. Den som «holder i saken», må vurdere om de skal informere ledere på nivået over. Det vil ofte være nødvendig at ledere samarbeider i disse sakene.

Nivå 4 –Her finner vi komplekse saker der mange instanser på ulike nivåer i samfunnet må inn for å bistå barnet/familien. Aktuelle ledere skal være orientert om saker på nivå 4. Det er nødvendige at lederne samarbeider tett i disse sakene.

2.2. Modell for helhetlig innsats - familiehjelpa

Modellen kan benyttes på alle nivåer. Ved behov for innsats på nivå 3 og 4 skal det til vanlig jobbes i tråd med denne illustrasjonen

Saksgang i alle saker (Uttatt ved mistanke om vold og seksuelle overgrep, se spesifikk veileder for denne type saker):

1. Når du som voksen bekymrer deg, snakk med den det gjelder. Bruk fakta og ikke tolkninger i samtalen, og lytt til det den andre sier.
2. Trenger du å snakke med noen om det som bekymrer deg, er nærmeste leder din samtalepartner.
3. Dersom du fremdeles bekymrer deg etter at du har snakket med den det gjelder, og ønsker å løfte saken til andre instanser, skal foreldrene informeres før du deler saken med andre.
4. Den det gjelder, skal inviteres til møte.

2.3 Begreper som skal være en del av et felles språk

Familiehjelpe – Familiehjelpe er et samlebegrep for lavterskeltilbudet, med et telefonnummer som tar imot henvendelser fra unge, foreldre og ansatte.

Investere i familien – Sammen med familien blir vi enige om hva som er behovet/problemet som det skal gjøres noe med. Familien og tjenestene blir enige om hvem som skal gjøre hva.

Familiekontakt – En familiekontakt er en ansatt. Familiekontaktene utpekes fra forskjellige faggrupper knyttet til arbeid med barn og unge, og disse utgjør «Familiehjelpe». Familiekontakten har myndighet til å ta beslutninger sammen med familien i den aktuelle saken.

Teamleder for familiekontakter – Teamleder leder gruppen av familiekontakter. Teamleder har ansvar for henvendelser som kommer inn til kommunen på telefon eller e-post gjennom lavterskeltilbudet «familiehjelpe». Organisatorisk tilhører teamlederen seksjon oppvekst. Teamleder har sammen med aktuelle kommunalsjefer, ansvar for å koordinere samarbeidet med alle involverte ledere.

Bærekraftig utvikling - Familien skal støttes på en måte som gjør at de kan «bære seg selv» gjennom hverdagsmestring, livsmestring, hjelp til selvhjelp. I dette ligger det et mål om å holde saker på riktig nivå i pyramiden/tjenestetrappen gjennom en helhetlig innsats.

Tidlig innsats – Tidlig innsats må forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i barns liv, og tidlig inngripen når problemer oppstår eller avdekkes, jf. Meld. St 6 (2019-2020) «Tett på- tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO». Det dreier seg altså om at familiene og tjenestene kommer i dialog så tidlig som mulig for å redusere risiko for større problemer og utenforskap senere i barnets liv.

Tillitsperson – Dette skal være en person som familien har tillit til, og som kan bistå dem på alle nivåer. Dette skal ikke være en ansatt. Familien kan gi fullmakter til en tillitsperson eller til familiekontakten til å følge opp deres sak.

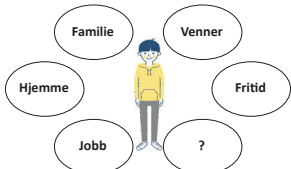
Duken – Duken er et arbeidsverktøy for visualisering av hva som er mål og tiltak i aktuelle saker. Duken kan være et hjelpemiddel i samtalen. Referat fra møter kan også benyttes. Om det er formålstjenlig, kan duken benyttes som dokumentasjon i alle saker, jf. illustrasjon under.

*Det er jeg/vi **god** på*

*Det som er **vanskelig***

DUKEN – til dokumentasjon

Dagens situasjon	Det vi skal gjøre nå	På kort sikt innen _____	På lang sikt innen _____
Jobb			
Livssituasjon?			
Fysisk helse			
Psykisk helse			
Økonomi			
Skole og utdanning			
Fritid			
Frivillighet			

Planen til _____

Dato _____

Tilstede _____

De jeg har rundt meg

*Det jeg/vi **drømmer om***

*Det jeg/vi **drømmer om***

2.4. Henvendelser ved behov for veiledning i arbeid med barn og unge

Kommunen etablerer et felles tilbud for henvendelser som gjelder barn og unge og deres familier i form av ett telefonnummer og en epostadresse som blir håndtert alle hverdager. Teamleder og eventuelt en familiekontakt, betjener telefonen og eposten (se definisjon av begreper under pkt. 2.3 ovenfor). Barnevernet betjener sin bekymringstelefon på dagtid.

Alle innbyggere og ansatte i Øvre Eiker kommune kan ta kontakt med kommunens telefon for barn og unge, familiehjelpa, dersom de trenger veiledning eller trenger å diskutere med andre rundt et barn, en ungdom eller en familiesituasjon. Dersom ansatte ringer, skal den det gjelder ha fått informasjon om dette i forkant. Unntaket er ved trusler om vold og mistanke om seksuelle overgrep.

Når en offentlig instans sammen med en familie, vurderer at et barn, en ungdom eller en familie har behov for oppfølging eller veiledning ut over ordinære tjenester, sendes den offentlige instansen, en henvendelse til teamleder/mottaket.

Teamleder noterer opplysninger om saken på et kartleggingsskjema når de får henvendelsen. Disse opplysningene blir lagt til grunn for vurderinger om en familiekontakt skal kobles på straks, eller om vi må innhente flere opplysninger fra familien før det blir bestemt hvilke tiltak som er aktuelle. Teamleder sender et skriftlig svar til den henvendelsen omhandler, med kopi til den instans som har skrevet/meldt inn henvendelsen sammen med familien.

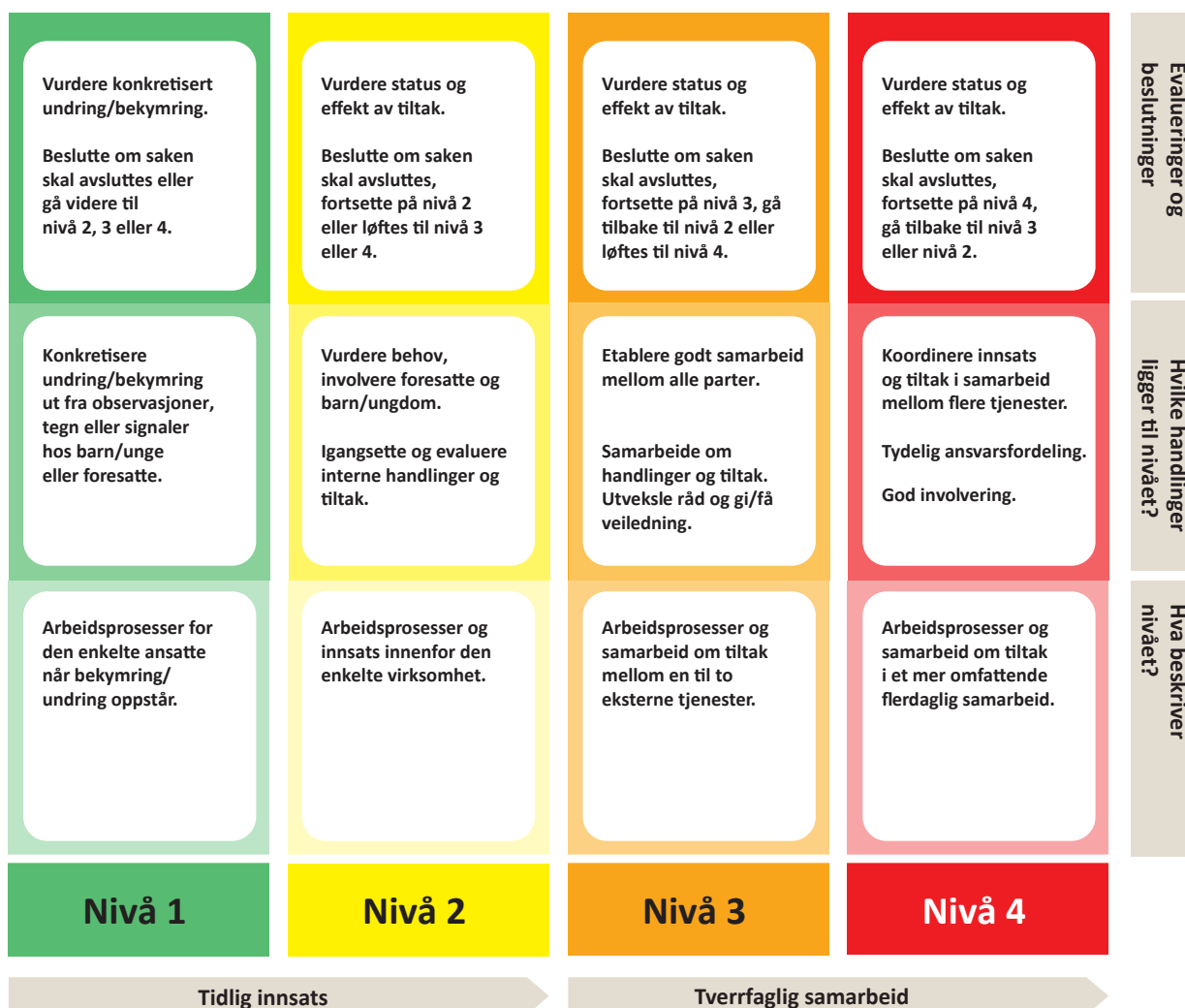
Teamleder for familiekontaktene danner, sammen med aktuelle fagfolk, en flerfaglig gruppe som skal fungere som støtte for familiekontaktene. De kan komme med forslag overfor barnet/familien om videre tiltak.

Familiekontaktene kan trekke inn andre samarbeidsparter i enkeltsaker, i samarbeid med familien.

2.5. Hva kan ansatte gjøre?

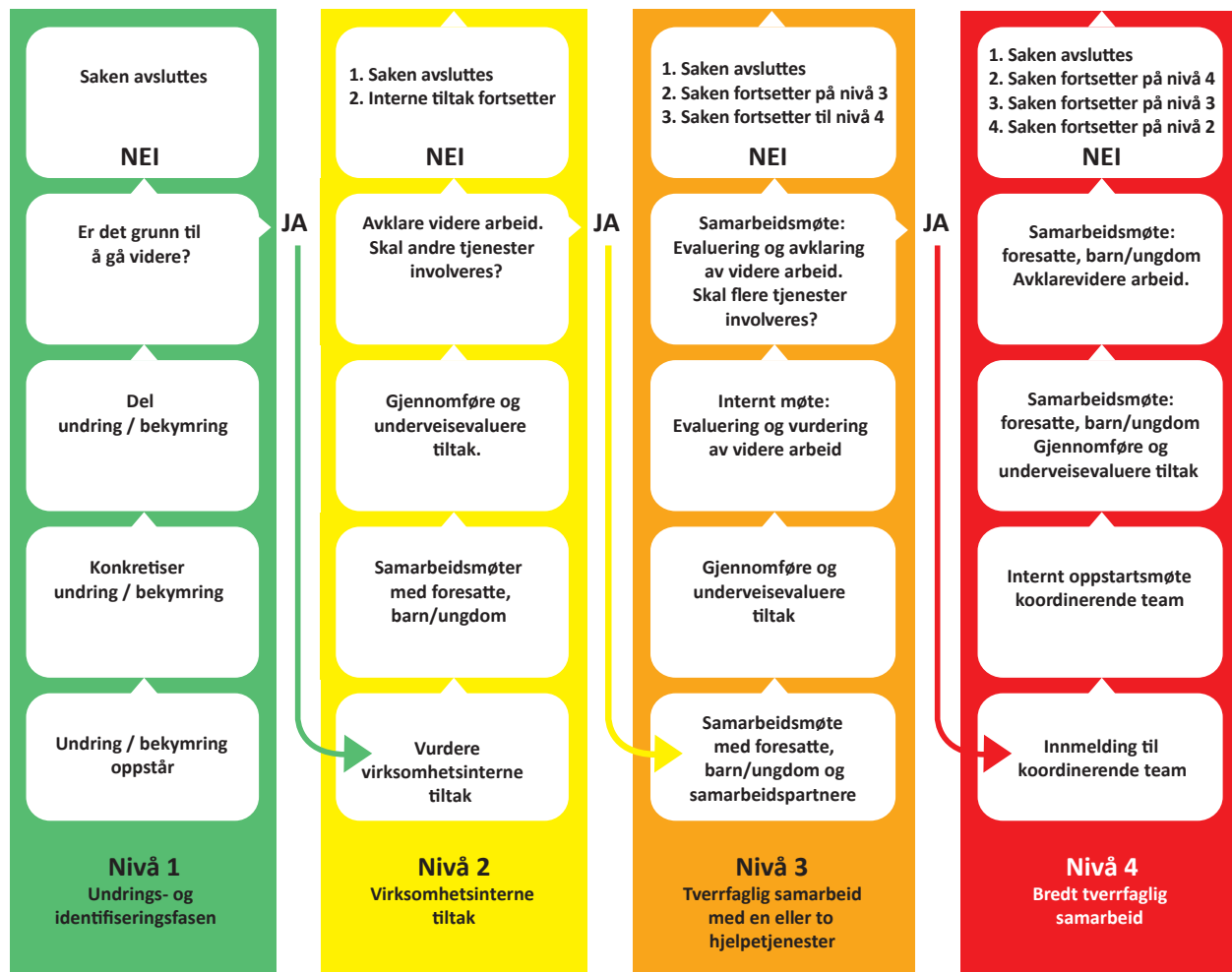
Til støtte for ansatte som lurer på om de skal melde inn saker, er det utarbeidet oversikt på type saker og hvilke vurderinger som må ta innen de forskjellige nivåene.

Struktur og innhold i Bedre Tverrfaglig Samarbeids-modellen (BTS)

Det er også laget et detaljert flytdiagram som viser mulige handlingsalternativer, se tabellen på påfølgende side.

Oversikt over handlingsplaner og prosesser på nivåene

3. Implementering

Oppstart av ny arbeidsmodell og etablering av «Familiehjelpa» fra 1.1.2021. Her kan ansatte og innbyggere rette spørsmål om barn og unge. Familiehjelpa trenger en testperiode i alle fall frem til sommeren 2021.

«Samarbeid Sør» skal bistå Øvre Eiker i arbeidet med implementeringen og med kompetansehevingstiltak i en periode på to år fra høsten 2020 til sommeren 2022. Samarbeid sør er satt sammen av representanter fra RVTs (regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging) R-BUP (regionsenter for barn og unges psykisk helse) og Ko-rus (kompetansesenter på rusfeltet).

4. Evaluering av bruk av arbeidsmodellen

Justering og tilpassing av når og hvordan vi samarbeider skal vurderes underveis i implementeringsperioden.

Ansatte blir oppfordret til å komme med forslag til forbedringer til teamleder for «Familiehjelpa» på epost eller telefon, fortløpende.

Hvordan kan vi bli bedre, og hva kan vi sammen få til på en bedre måte? Alle ansatte i tjenestene bidrar med innspill til utvikling av "Ett lag for god oppvekst".

Det vil også bli gjennomført en større evaluering av arbeidsmodellen og organiseringen av arbeidet høsten 2021.

Øvre Eiker kommune 20.11.2020

Vedlegg

Utdrag fra strategidokumentet «ett lag for god oppvekst», vedtatt av kommunestyret i desember 2018, sitat følger:

«Forventninger til ansatte i Øvre Eiker kommune

Sammen med innbyggerne må vi bruke tverrprofesjonalitet til å finne bærekraftige løsninger for den enkelte og for samfunnet. Med tverrprofesjonalitet mener vi den merverdi som ligger i summen av kompetanse fra flere profesjoner.

Vi skal framstå som profesjonelle, kunnskapsrike og handlingsrettet. Vi skal samhandle sømløst overfor innbyggerne. Det vil blant annet si at innbyggerne ikke skal måtte vite av hvem som gjør hva i en kommune, men heller få fram hva vedkommende trenger hjelp til. Vi skal ha en spørrende tilnærming, reflektere sammen og lære sammen for å kunne gi bedre tjenester. I dette ligger det å forske på egen praksis, virker de vi gjør? Vi må dele og reflekter sammen med kollegaer. Vi må lytte til barn og unge om hvordan det er å vokse opp i Øvre Eiker.

Alle ansatte må ha evne til å gi kjærlighet til barn og unge og øve seg i å ta barnets perspektiv gjennom å stille spørsmålet om hva som er barnets beste/ "Hva er viktig for deg?" på de aktuelle arenaer der vi møter barn og unge.

Medvirkning og innovasjonstenkning er viktig for å finne gode løsninger for den enkelte. Av og til må vi finne helt nye løsninger på problemene vi står overfor. Vi må være nytenkende.

Det skal utarbeides en felles handlingsplan for ansatte som jobber med barn og unge. Særlig bør vi få en felles forståelse av hva relasjonskompetanse er og viktigheten av et holdningsskapende arbeid. Utvikling av felles handlingsrettede verktøy blir viktig. Etter råd fra "Proffene" fra "Forandringsfabrikken" trenger vi å styrke alle ansatte til å tåle og å lytte til det barn har å fortelle, for som de sier: "Når jeg velger å fortelle deg hvordan jeg har det, så er det fordi jeg stoler på deg, da må du ikke bare sende meg videre til andre."

Informasjon om tjenestene må være tilgjengelig både for innbyggerne, men også for ansatte på tvers av tjenestene. Kommunen må legge vekt på å knytte til oss kompetansemiljø som kan bidra til utvikling av oppveksttjenestene våre.

Ledelsen i kommunen setter mål og viser retning for et tverrprofesjonelt arbeid for å bygge "Ett lag for god oppvekst". De støtter opp og følger arbeidet, de etterspør resultater og framdrift. Ledere i alle ledd er ansvarlig for at det tverrprofesjonelle arbeidet blir prioritert. Ledere er avgjørende bidragsyttere i videreutvikling av "Ett lag for god oppvekst".

Alle ansatte i tjenester for barn og unge kjenner betydningen av kvaliteten på relasjonen, og er profesjonelle i møte med barn, unge og familier. Ansatte bidrar i arbeidet ved å ha en spørrende/lyttende holdning overfor innbyggerne, - ved å spørre "Hvordan var dette møtet for deg?".